

Lovafdelingen

Dato:
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Tina Bak Jensen
Sagsnr.: 2010-748/21-0493
Dok.: TBJ40965

Høringssvar fra den danske regering vedrørende Kommissionens grøn bog om færre administrative henvendelser for borgerne: Fremme af fri cirkulation af offentlige dokumenter og anerkendelse af virkningerne af civilstandsattester (KOM(2010) 747 endelig)

1. Den danske regering takker for modtagelsen af ovennævnte grøn bog fra Kommissionen og for lejligheden til at komme med bemærkninger hertil.

Indledningsvis skal den danske regering gøre opmærksom på, at Danmark i medfør af forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender ikke vil kunne deltage i en eventuel kommende vedtagelse af retsakter, hvis disse fremsættes med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), 3. del, afsnit V, da forslagene i givet fald vil være omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabontraktaten, vil således finde anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, 3. del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, 3. del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

2. Regeringen har sendt grønbogen i høring hos en bred kreds af berørte myndigheder og organisationer m.v. og skal bl.a. på baggrund af de indkomne høringssvar afgive følgende bemærkninger vedrørende grønbogen og de spørgsmål, der stilles deri:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Generelle bemærkninger vedrørende grønbogen

Generelt er det efter den danske regerings opfattelse af stor betydning, at det i forbindelse med overvejelserne om de forskellige løsningsmodeller indgår som et moment, at en lettelse af de administrative byrder for EU-borgere bør ses i sammenhæng med, om der i stedet skabes en øget administrativ byrde i den offentlige sektor. I forhold til overvejelser vedrørende eventuelle løsninger i form af elektroniske systemer, bør de forventede gevinster herved endvidere vurderes i forhold til forventede udgifter til udvikling og drift.

Generelle bemærkninger vedrørende civilstandsattester

For så vidt angår overvejelserne vedrørende regulering på unionsplan af civilstandsattester i grænseoverskridende situationer kan den danske regering generelt bemærke, at de oplysninger, der kunne være omfattet af en sådan regulering, navnlig er oplysninger om borgernes civilstand (vise, separation og skilsmisse) og slægtskabsforhold (fader- og moderskab) samt oplysninger om fødsel, forældremyndighed, værgemål, navn og dødsfald. Betegnelsen ”civilstandsoplysninger” er her anvendt som en fælles betegnelse for disse oplysninger. De fleste af de nævnte civilstandsoplysninger hører under familieretten.

Formålet med overvejelserne om at regulere anvendelsen af civilstandsattester er ifølge grønbogen at lette cirkulationen af civilstandsattester mellem medlemsstaterne. Den danske regering støtter fuldt ud initiativer, der kan opfylde dette formål.

Hvis cirkulationen af offentlige dokumenter – herunder civilstandsattester – mellem medlemsstaterne effektiviseres, vil det blive enklere for borgerne at få overført en civilstandsoplysning fra en medlemsstat til en anden medlemsstat. Samtidig vil det kunne medføre afbureaukratiseringer og ressourcebesparelser hos de myndigheder, der er involveret i registrering mv. af civilstandsoplysninger.

For at opnå dette skal det sikres, at oplysninger, der fremgår af en civilstandsattest, der anvendes i grænseoverskridende situationer, er korrekte. Samtidig skal det hindres, at attester, der indeholder oplysninger, der ikke længere er korrekte – f.eks. som følge af forandrede forhold eller senere trufne afgørelser – misbruges. Eksempelvis vil en civilstandsattest, hvorefter den ene af forældrene har forældremyndigheden alene over et

barn, kunne misbruges til at få truffet foranstaltninger over for barnet, selvom der senere er truffet en forældremyndighedsafgørelse, hvorved forældrene har fået fælles forældremyndighed over barnet.

Registrering af civilstandsoplysninger er antagelig meget forskellig fra medlemsstat til medlemsstat i relation til, hvilke oplysninger der registreres, og hvilke myndigheder der registrerer dem, herunder om registreringen sker lokalt, regionalt eller centralt. Grønbogen lægger ikke op til, at registreringen af civilstandsoplysninger ensrettes, hvilket formentlig også ville være vanskeligt og yderst ressourcekrævende. Ved en eventuel regulering af anvendelsen af civilstandsattester bør en medlemsstat efter regeringens opfattelse ikke pålægges at udstede attester, der indeholder oplysninger, der ikke allerede er registreret i et offentligt register i den pågældende medlemsstat.

Efter regeringens opfattelse bør en medlemsstat alene forpligtes til at udstede civilstandsattester, der indeholder oplysninger, som hidrører fra afgørelser mv. i den pågældende medlemsstat, også selvom der i medlemsstaten er registreret civilstandsoplysninger, som hidrører fra afgørelser mv. truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland. Dette indebærer bl.a., at det altid er den medlemsstat, hvor en civilstandsoplysning ønskes anvendt, der skal tage stilling til anerkendelse af civilstandsoplysninger, som fremgår af en afgørelse mv., der er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland, også selvom disse civilstandsoplysninger i mellemtiden er anerkendt i en anden EU-medlemsstat, f.eks. den pågældendes bopælsstat.

Der bør ved overvejelserne af de forskellige løsningsmuligheder tages hensyn til muligheden for, at de oplysninger, der er registreret i offentlige registre i de enkelte medlemsstater, ikke er korrekte, f.eks. fordi forholdene har ændret sig siden registreringen, uden at dette er blevet registreret i det pågældende register. Der bør i sådanne situationer være mulighed for at afslå at udstede en attest eller for at forsyne attesten med bemærkninger, der sætter myndighederne i den medlemsstat, hvor civilstandsoplysningerne søges anerkendt, bedre i stand til at tage stilling til anerkendelsesspørgsmålet. En sådan bemærkning kunne f.eks. være, at den myndighed, der udsteder civilstandsattesten, er bekendt med, at der efterfølgende er truffet en afgørelse i et andet land, hvorved den pågældendes civilstand er blevet ændret.

Endvidere bør en medlemsstat have mulighed for at afvise at anerkende en civilstandsattest fra en anden medlemsstat helt eller delvist, både ex officio og efter anmodning fra en part, der har en berettiget interesse i, at den pågældende attest ikke anerkendes.

Det bemærkes i den forbindelse, at anerkendelse af udenlandske afgørelser om forældreansvar (forældremyndighed), separation og skilsmisse mellem EU-medlemsstaterne – med undtagelse af Danmark – er reguleret af Rådets forordning (EF) Nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (den nye Bruxelles II-forordning). Forordningen indeholder navnlig i artikel 22-23 en række grunde til ikke at anerkende en afgørelse om forældreansvar, separation eller skilsmisse, der er truffet i en anden medlemsstat. Efter disse bestemmelser anerkendes udenlandske afgørelser bl.a. ikke, såfremt anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, eller såfremt anerkendelse er uforenelig med en retsafgørelse, der er truffet i en sag mellem de samme parter.

Disse grunde til ikke at anerkende skal dels sikre beskyttelsen af de enkelte medlemsstaters offentlige interesser, eksempelvis deres politiske, sociale og økonomiske struktur, dels ses i lyset af, at problemer i relation til spørgsmål om grænseoverskridende anerkendelse af udenlandske familieretlige afgørelse ofte optræder i situationer, hvor der er uenighed mellem parterne om anerkendelsen.

Effektivisering af anerkendelse af civilstandsattester mellem medlemsstaterne må således efter den danske regerings opfattelse ikke ske på bekostning af borgernes retssikkerhed. Det skal derfor sikres, at en afgørelse, der indeholder civilstandsoplysninger, som søges anerkendt i en anden medlemsstat, er truffet under iagttagelse af de relevante retssikkerhedsgarantier, og at en berettiget part har mulighed for at modsætte sig, at en oplysning anerkendes.

2.1. Afskaffelse af administrative formaliteter som legalisering eller apostillepåtegning (grønbogens spørgsmål 1)

Den danske regering støtter, at Kommissionen med grønbogen har taget initiativ til at overveje forskellige løsningsmodeller for at fremme fri cirkulation af offentlige dokumenter.

Regeringen er overordnet set positiv i forhold til Kommissionens forslag om at overveje at afskaffe legalisering og apostillepåtegning for offentlige dokumenter for at sikre, at EU-borgere frit kan cirkulere i Unionen.

Det er den danske regerings opfattelse, at der er behov for at overveje mulighederne for at mindske hindringer for EU-borgeres muligheder for at benytte sig af de rettigheder, der er knyttet til borgerskab i Unionen. Regeringen er ligeledes af den opfattelse, at en afskaffelse eller en lempe af de administrative formaliteter som legalisering eller apostillepåtegning vil kunne lette EU-borgeres anvendelse af disse rettigheder.

2.2. Samarbejde mellem offentlige myndigheder i medlemsstaterne (grøn bogens spørgsmål 2)

Det vil efter den danske regerings opfattelse effektivisere anvendelsen af civilstandsattester mellem medlemsstaterne, hvis der etableres et administrativt samarbejde mellem de involverede myndigheder. Af ressource-mæssige hensyn bør det dog nøje overvejes, hvilke opgaver myndighederne skal løse inden for rammerne af et sådant samarbejde.

Det vil kunne effektivisere samarbejdet mellem myndighederne, hvis der anvendes standardiserede blanketter til overførelse af civilstandsoplysninger.

2.3. Registrering af begivenheder i en persons civilstand (grøn bogens spørgsmål 3)

Efter den danske regerings opfattelse bør oplysninger om en persons civilstand registreres i den medlemsstat, hvor den pågældende person bor. Dette skyldes, at det normalt vil være myndighederne i bopælsstaten, der har behov for at anvende oplysningerne ved behandlingen af sager vedrørende den pågældende.

Ved flytning fra en medlemsstat til en anden medlemsstat bør de påtænkte regler om anvendelse af civilstandsattester mellem medlemsstaterne gøre det nemt og få overført de civilstandsoplysninger, der er registreret i fraflytningsstaten, til registreringsmyndighederne i den nye bopælsstat.

Tilsvarende bør reglerne gøre det nemt for en person i sin bopælsstat at få registreret oplysninger om ændringer af civilstand, der er foretaget i en

anden medlemsstat.

2.4. Offentliggørelse af lister over nationale kompetente myndigheder for civilstandsområdet eller kontaktoplysninger for et informationssted (grøn bogens spørgsmål 4)

Den danske regering er enig i, at det vil være hensigtsmæssigt at offentliggøre en liste over de myndigheder, der tager sig af registrering af civilstandsoplysninger og udstedelse af civilstandsattester i de enkelte medlemsstater, herunder oplysninger om deres faglige og geografiske ansvarsområder.

2.5. Mulige løsninger for at undgå eller begrænse antallet af oversættelser (grøn bogens spørgsmål 5)

Den danske regering ser positivt på, at Kommissionen med grøn bogen også har taget initiativ til at overveje, hvordan oversættelser af offentlige dokumenter, der er udstedt af en anden medlemsstat, kan undgås eller begrænses.

Efter regeringens opfattelse vil det kunne være en mulig løsning, hvis der for nogle typer af dokumenter, som efter konkrete vurderinger findes egnede hertil, indføres frivillige, flersprogede standardformularer.

2.6. Europæiske civilstandscertifikater (grøn bogens spørgsmål 6)

En civilstandsattest, der anvendes mellem medlemsstaterne, bør efter den danske regerings opfattelse som udgangspunkt kunne indeholde oplysninger om borgernes civilstand (vielse, separation og skilsmisse) og slægtskabsforhold (fader- og moderskab) samt oplysninger om fødsel, forældremyndighed, værgemål, navn og dødsfald.

2.7. Civilstand for borgere i situationer med flere lande involveret (grøn bogens spørgsmål 7)

Den danske regering finder det rigtigst på dette indledende stadie af overvejelserne om effektivisering af anvendelsen af civilstandsattester mellem medlemsstaterne ikke at lægge sig fast på, hvordan det vil være bedst og enklest at opfylde formålet med grøn bogen.

2.8. Anerkendelse med retsvirkning (grøn bogens spørgsmål 8)

Den danske regering finder umiddelbart, at der ikke er civilstandsforhold, der ikke bør være omfattet af en eventuel regulering af civilstandsattester i grænseoverskridende situationer.

Som anført af Kommissionen kan det imidlertid være nødvendigt at udforme reglerne om anerkendelse af civilstandsforhold i andre medlemsstater på en sådan måde, at de tager hensyn til retssikkerheden for de involverede borgere og til den offentlige orden, jf. herved de generelle bemærkninger i pkt. 2.

2.9. Anerkendelse baseret på harmonisering af reglerne om lovkonflikter og mulighed for borgerne for at vælge, hvilken lov der skal gælde (grøn bogens spørgsmål 9 og 10)

Den danske regering mener generelt, at harmoniserede lovvalgsregler ikke er af væsentlig betydning for anerkendelse af udenlandske afgørelser, der indeholder oplysninger om civilstand.

Indføres der harmoniserede lovvalgsregler, bør det overvejes at styrke partsautonomien gennem etablering af adgang for parterne til at indgå lovvalgsaftaler. Der er dog områder af familieretten, hvor den offentlige orden må gå forud for partsautonomien, eksempelvis i relation til faderskab og indgåelse af ægteskab.

2.10. Andre løsninger, der kan imødekomme grænseoverskridende virkninger af retsstillinger med tilknytning til civilstand (grøn bogens spørgsmål 11)

Kommissionens grøn bog giver efter regeringens opfattelse et godt grundlag for de kommende overvejelser om anvendelsen af civilstandsattester mellem medlemsstaterne.